

УДК 001.4:658.562.014

к.е.н., професор К.В. Крикун,
С.Л. Оліферук, А.С. Резанов,

Київський національний університет будівництва і архітектури

ЯКІСТЬ ЯК ОСНОВНА ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИТРАТ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ У БУДІВНИЦТВІ

Розглядаються основні групи конкретних виробничих факторів якості, річний економічний ефект, коефіцієнт економічної ефективності капітальних і некапітальних витрат виробничих ресурсів на забезпечення якості та термін окупності капітальних і некапітальних витрат виробничих ресурсів, формули їх розрахунку, а також надана схема послідовності процесу управління якістю економічними методами.

Ключові слова: якість, виробничі фактори, річний економічний ефект, коефіцієнт економічної ефективності, термін окупності.

Виходячи з економічного положення про те, що саме якість гарантує вигідну реалізацію товару на ринку, питання, пов'язані з удосконаленням управління забезпеченням якості завжди є актуальними.

Забезпечення якості – це комплексний і системний процес, який потребує досконалого управління, в першу чергу, економічними методами.

Разом з тим, процес забезпечення якості пов'язаний з багатьма конкретними виробничими факторами, що обумовлює необхідність їх визначення, формування, планування та контролю впровадження.

Пропонуються наступні основні групи конкретних виробничих факторів якості:

- конструктивні; - технологічні; - інформаційні; - фінансові.

Після визначення основних груп необхідно здійснити їх наповнення конкретними виробничими факторами.

До першої групи (конструктивні фактори) можуть бути віднесені зокрема:

- архітектурна інноваційність; - геометрична виразність; - несуча міцність; - довговічність; - матеріалоемність; - енергоемність; - теплоємність; - морозостійкість; - безпечність тощо.

Такі фактори, як правило, проходять детальне відпрацювання при виконанні техніко-економічного обґрунтування (ТЕО), техніко-економічних розрахунків (ТЕР) і на стадії розробки проектно-кошторисної документації, але їх здійснення у будівельному виробництві при виконанні будівельно-

монтажних робіт потребує відповідної стандартизації, сертифікації і планування ресурсно-фінансового забезпечення.

До другої групи (технологічні фактори) можуть бути віднесені наступні:

- доставка матеріальних і енергетичних ресурсів;
- розвантаження і складування;
- попередня підготовка матеріалів;
- процес подачі матеріалів у виробництво;
- безпосередній виробничо-технологічний процес;
- завершальна підготовка до здачі замовнику тощо.

До третьої групи (інформаційні фактори) можуть бути віднесені такі, що знайшли відображення у відповідних стандартах, зокрема:

- вимоги до геометричних розмірів та їх допусків;
- зовнішньо-поверхневі вимоги і допуски;
- характеристики закритих робіт;
- показники міцності;
- лабораторні поопераційні дані тощо.

До четвертої групи (фінансові фактори) можна віднести:

- показники фінансового забезпечення до впровадження кожного виробничого фактору;
- забезпечення іншими виробничими ресурсами;
- річний економічний ефект від капітальних і некапітальних витрат на здійснення відповідних виробничих факторів;
- коефіцієнт економічної ефективності капітальних і некапітальних витрат виробничих ресурсів;
- термін окупності капітальних і некапітальних витрат виробничих ресурсів;
- показники заохочення за високий рівень якості;
- умови відшкодування вартості витрат виробничих ресурсів на переробку і доробку неякісних будівельно-монтажних робіт.

Ефективність планування і впровадження конкретних заходів за визначеними виробничими факторами характеризується рядом економічних показників, зокрема:

- річний економічний ефект;
- коефіцієнт економічної ефективності капітальних і некапітальних витрат виробничих ресурсів;
- термін окупності капітальних і некапітальних витрат виробничих ресурсів.

Річний економічний ефект (E_{ϕ}) від капітальних і некапітальних витрат виробничих ресурсів на забезпечення якості розраховується як різниця між

валовим доходом від реалізації товарної продукції (B_d) та валовими витратами виробничих ресурсів (B_p) за формулою:

$$E_{\phi} = B_d - B_p$$

Коефіцієнт економічної ефективності капітальних і некапітальних витрат виробничих ресурсів на забезпечення якості (E_p) розраховується відношенням річного економічного ефекту (E_{ϕ}) до валових витрат (B_p) за формулою:

$$E_p = \frac{E_{\phi}}{B_p}$$

Термін окупності капітальних і некапітальних витрат виробничих ресурсів (T_p) визначається як відношення вартості валових витрат до річного економічного ефекту за формулою:

$$T_p = \frac{B_p}{E_{\phi}}$$

За результатами визначення і розрахунків конкретних виробничих факторів здійснюється відповідне планування, техніко-економічний аналіз і контроль впровадження.

В цілому послідовність процесу управління якістю економічними методами можна відобразити наступною схемою (див. рис. 1.)

Рис. 1 Схема послідовності процесу управління якістю економічними методами

Для орієнтиру і порівняння коефіцієнт економічної ефективності капітальних і некапітальних витрат виробничих ресурсів на забезпечення якості повинен прямувати до значення $E_p \rightarrow 0,5$, а термін окупності $T_p \rightarrow 2$ років.

Отже впровадження економічних методів управління якістю дозволяє забезпечити економне і раціональне використання усіх виробничих ресурсів, витрати на забезпечення якості мають найвищий рівень ефективності та окупності.

Література:

1. ДСТУ ISO 9000 -1-95 Київ, Держстандарт України, 1995 - 51с.
2. ДСТУ ISO 9004-1-95, Київ, Держстандарт України, 1995-51с.

Аннотация

В данной статье рассматриваются основные группы конкретных производственных факторов качества, годовой экономической эффект, коэффициент экономической эффективности капитальных и некапитальных затрат производственных ресурсов на обеспечение качества и срок окупаемости капитальных и некапитальных затрат производственных ресурсов, формулы их расчета, а также предоставлена схема последовательности процесса управления качеством экономическими методами.

Ключевые слова: качество, производственные факторы, годовой экономической эффект, коэффициент экономической эффективности, срок окупаемости.

Annotation

This article reviews the main group of specific factors of production quality, the annual economic effect, the rate of economic efficiency of capital and non-capital costs of production resources to ensure quality and payback period of capital and non-capital costs of production resources, their calculation formula, and given the sequence diagram of the process of economic quality methods.

Key words: quality, production factors, the annual economic impact, cost-effectiveness ratio, payback period.